

VISDA

ÅRSMAGASIN 2022

VISDA VISIT

Hvordan er hverdagen for en billedkunstner, pressefotograf og tegner?

INTERNATIONALT

Den nordiske licensmodel vinder indpas i resten af Europa

VISDA KULTUR

Støtter billedskabere og visuel kultur i Danmark

UDGIVER

VISDA - Visuelle Rettigheder Danmark, 2022

REDAKTION OG TEKST

Nicoline Strand Henriksen, Bo Tieldal og Torben Gammelgaard

LAYOUT

Rikke Boe Nielsen og Nicoline Strand Henriksen

FORSIDEILLUSTRATION

Erik Petri

TRYK

Johansen Grafisk

Foto: Simon Klein-Knudsen

VELKOMMEN TIL VISDA
ÅRSMAGASIN 2022

EN VERDEN I FORANDRING – OG MED NYE MULIGHEDER

Af Lars Lindskov, formand for VISDA's bestyrelse og Torben Gammelgaard, adm. direktør for VISDA

Verden har de seneste par år ikke været til at kende. Vi har oplevet kriser uden fortilfælde i nyere tid. Kulturen har ligesom mange andre erhverv været hårdt presset. Vi oplever fra politisk side dog heldigvis en stadig større forståelse for og opbakning til, at kunstnerisk og visuelt arbejde selvfølgelig er netop det – nemlig arbejde. Og der skal selvsagt betales for arbejde. Det gælder også, når billeder bruges digitalt og ligger frit tilgængeligt på internettet. Billederne skaber det værdifulde indhold, som vi alle har glæde af og aldrig ville være foruden. Derfor skal billedskabernes naturligvis også betales for en del af den værdi, som billedsiden til produkter eller online services giver os alle.

Det er derfor med stor glæde, at vi i sommeren 2021 kunne konstatere, at Danmark – som også forventet – implementerede bl.a. artikel 15 og 17 i EU-direktivet om ophavsret. Disse bestemmelser siger, at tech-giganterne skal betale for brug af presseklip og brug af indhold skabt af andre på deres platforme. Og her er billederne helt centrale. Det visuelle driver vores brug af sociale medier og internettet som sådan. Verden har aldrig været så visuelt orienteret som i dag. En nyhed eller et opslag på et socialt medie vil aldrig ske uden et billede, eller det vil i hvert fald aldrig få nogen gennemslagskraft uden et billede. Vi orienterer os efter billederne. Og ofte er billederne selve budskabet.

Derfor forventer vi også, at vi i VISDA i løbet af den kommende tid vil indgå aftaler med tech-giganterne om deres brug af billeder. Aftaler som på fair vis giver billedskaberne en rimelig betaling for det indhold, som giver onlinetjenesterne værdi og derigennem sikrer kæmpemæssige overskud hos tech-giganterne. Det vil være til gavn og glæde for både tech-giganterne, billedskaberne og brugerne. En bæredygtig

måde at sikre fremtidigt indhold på. For som sagt: Kunstnerisk og visuelt arbejde er netop arbejde. Og arbejde skal der betales for.

Derudover ser vi frem til, at vi i løbet af 2022 også får implementeret ophavsretsdirektivets kapitel 3, som forhåbentligt kommer til at sikre en bedre balance mellem billedskabere og udgivere. Det er svært som billedskaber, uanset om det er som børnebogsillustrator, fotograf eller billedkunstner, selv at skulle stå på sin gode ret til en fair andel af det værk, man har skabt, eller udnyttelsen heraf. Derfor er det positivt, at der fra EU's side er taget initiativ til, at medlemslandene sikrer, at bl.a. billedskaberne rettigheder ikke fortsætter med at udhules og forringes, som følge af stadig strengere kontrakter. Rimelige arbejdsforhold og sikring af ophavsrettigheder hos ophavsmænd og -kvinder er den eneste bæredygtige sikring af, at vi også i fremtiden nyder godt af skabelsen af dansk indhold på det visuelle område. Det forudsætter nemlig, at det også i fremtiden skal være folk i Danmark, der ernærer sig som billedkunstnere, tegneserieskaber, fotografer, illustratører, bladtegnere, grafikere, arkitekter og kunsthåndværkere mfl. Alle dem som vi i VISDA repræsenterer og hver dag er stolte af at kæmpe for og – i fællesskab med vores 14 medlemsorganisationer – har kæmpet for siden 1986. Til gavn og glæde for et visuelt Danmark, der gør det muligt at leve som billedskaber og kunstner.

Vores mål i VISDA er at være den bedste bro mellem billedbrugere og billedskabere. Vi vil sikre brugerne af visuelt materiale let og enkel adgang mod betaling af et rimeligt vederlag til dem, der har skabt billederne og kunstværkerne. I et tæt samarbejde med vores brugere og kunder bestræber vi os på hele tiden at gøre kundeoplevelsen bedre og mere enkel. Vi har

Foto: Hannah Paludan Kristensen

LARS LINDSKOV

Formand for VISDA's bestyrelse og medlem af Pressefotograf forbundet, Dansk Journalistforbund

over en lang årrække skabt aftaler med forlag, museer, undervisningsinstitutioner, kirker, virksomheder og kunsthandlere, som har sikret, at kunstnere og billedskabere har fået betalinger, når deres værker har været brugt eller videresolgt på auktion. Det er det, vi kalder 'Det kulturelle kredsløb', som sikrer, at der også er et fundament for skabelse af nye værker. Det fortæller vi mere om på side 12.

VISDA's udbetalinger af vederlag til rettighedshavere er et meget vigtigt bidrag til, at økonomien hænger sammen hos billedskaberne. Sidste år udbetalte VISDA mere end 55 mio. kr. til individuelle rettighedshavere. Men det er ikke det eneste, VISDA støtter de visuelt skabende med. Gennem det, vi kalder VISDA

Foto: Helga Theilgaard

TORBEN GAMMELGAARD

Adm. direktør for VISDA

Kultur, gives der årligt en støtte på cirka 4 mio. kr. til kulturelle projekter, efteruddannelse, studieture og meget mere. Det er et væsentligt bidrag til, at de danske billedskabere kan udvikle sig og dermed fortsat kan arbejde professionelt og topkvalificeret i en verden, der er mere og mere visuel. På side 26-29 kan du læse om nogle af de projekter, som støttes af VISDA Kultur, samt de værdier vi søger at fremme via midlerne: (1) Investering i fremtiden, (2) Dansk kultur i en global tid, (3) Fællesskab og (4) Ligestilling og mangfoldighed. VISDA Kultur midlerne udbetales via VISDA's medlemsorganisationer, og på hjemmesiden kultur.visda.dk kan du læse meget mere om det.

God læselyst med VISDA's Årsmagasin 2022.

VIGTIGE PENGE TIL BILLEDSKABERE ÅRSREGNSKAB 2021

I VISDA arbejder vi for, at billedskabere modtager fair betaling for deres arbejde, så de fortsat har mulighed for at bidrage med nyt og spændende visuelt indhold til glæde og gavn for os alle. Hvert år udbetaler VISDA vederlag til flere tusinde danske og udenlandske billedskabere for brug af deres billeder.

Mere end 55 mio. kr. til billedskaberne i 2021

I 2021 fordelte VISDA 55,3 mio. kr. til ca. 4.000 danske og 3.000 udenlandske billedskabere. De samlede indtægter var på 65,4 mio. kr. og heraf gik 10,1 mio. kr. til at dække administration og udvikling. Størstedelen af indtægterne kom fra undervisningsområdet, som udgjorde 2/3 af vederlagene i 2021.

Følgeret

Landets mange auktionshuse og kunsthandlere indberetter hvert år deres videresalg af originale kunstværker og brugs-kunst til VISDA. Kunstneren modtager op til 5% af salgsprisen i vederlag.

Billedlicens

VISDA udsteder licenser til brug af billeder både digitalt og til tryk. Det gælder fx hjemmesider, sociale medier, TV, bogudgivelser, udstillingskataloger, plakater og postkort samt meget andet.

Undervisning

I dag er det en selvfølge at bruge billeder i alle dele af undervisningen. Derfor har alle uddannelsesinstitutioner i Danmark en licensaftale med VISDA, som gør det nemt, enkelt og lovligt at bruge billeder fra både digitale og trykte kilder. I den visuelle og digitale tidsalder sikrer aftalerne økosystemet for skabelsen af nyt visuelt indhold, som bidrager til den gode undervisning.

Læs hele årsregnskabet på www.visda.dk.

INDTÆGTER I ALT: 65,4 mio. kr.

7,0 mio. kr.

FØLGERET

- Videresalg af kunst gennem auktionshuse og kunsthandlere

11,7 mio. kr.

BILLEDLICENS

- Tilladelser til brug af enkelte billeder
- Løbende licensaftaler, fx brug af fotos og kunstværker på hjemmesider, sociale medier, præsentationer og TV

20,6 mio. kr.

UNDERVISNING

- Brug af billeder fra nettet

26,1 mio. kr.

UNDERVISNING

- Fotokopi fra lærebøger mv.

UDBETALING OG OMKOSTNINGER

55,3 mio. kr.

FORDELING TIL RETTIGHEDSHAVERE

10,1 mio. kr.

ADMINISTRATION OG UDVIKLING

- Fordeling og udbetaling af vederlag til billedskabere i Danmark og udlandet
- Udstedelse af billedlicenser og andre kunde-henvendelser
- Licensaftaler
- Administration af følgeretsordning (Videresalg af kunst)
- Nationalt og internationalt ophavsretligt arbejde/diverse råd og udvalg
- Database over billedskabere, herunder søgning efter rettighedshavere
- Økonomistyring, IT-systemer, husdrift
- Konferencer og seminarer
- Kommunikation/branding af værdien af visuelt arbejde

FRIHED, KONTROL OG STRUKTUR

VISDA VISIT: Billedkunstner Cathrine Raben Davidsen har gennem de sidste 20 år slået sit navn fast på den danske kunstscene. I sit arbejde balancerer hun mellem frihed, kontrol og struktur.

Hvorfor valgte du kunstnervejen?

Egentlig tror jeg, det handler meget om tilfældigheder. Min far var tøjdesigner, så jeg har helt sikkert fået noget af det kreative fra ham. Vi gik meget på museer, rejste en del og kiggede ofte på kunst, farver og materialer. Men for mig var mødet med mine mentorer det afgørende punkt. Efter gymnasiet ville jeg gerne på en kunsthøjskole i Firenze, og her mødte jeg mine mentorer. De var generelt meget optaget af, at man kendte hele kunsthistorien fra de første, der arbejdede med kunst, og den teoretiske baggrund i forhold til de store tænkere. Så det var en meget skolet og videnskabelig tilgang til kunsten, men samtidig også med spiritualitet. Man kan ikke praktisere noget, før man kender til baggrunden. For mig er det drivkraften, og noget jeg virkelig synes er spændende.

Hvordan foregår processen, når du starter på et nyt projekt?

Jeg laver som oftest mindmaps, når jeg starter op på nye projekter. Her laver jeg både skitser og skriver mine tanker ned på store papirark. Jeg laver alt muligt research. Så det er brainstorm på en struktureret måde. Jeg ser jo lidt mit værksted som mit laboratorium, hvor jeg udforsker, udvikler og undersøger ting. Det er jo en undersøgelse, hver gang jeg laver et nyt værk. Det er som at skabe noget, der ikke har eksisteret før. Det gør man jo hele tiden som kunstner.

Du udviser både et behov for struktur og frihed i dit arbejdsliv – hvordan hænger det sammen?

Jeg har altid været meget optaget af struktur, fordi jeg trives godt i det. Og det viser nok, at jeg er en meget sammensat person, fordi for at skabe kunst er du nødt til på en måde ikke at have struktur, men alligevel er det en vigtig del af det.

Når jeg maler, skal jeg helst ikke være i kontrol. Her giver jeg mig selv frihed. Jeg ved ikke, hvad slutproduktet skal være, og det er ofte meget tilfældigt, hvordan resultatet bliver. De forskellige materialer, jeg bruger, og tørretiderne har begge indflydelse på resultatet, og det er jo meget forskelligt, hvilket udtryk det giver. Samtidig har jeg brug for struktur. Både rent lavpraktisk ift. at strukturere min arbejdsuge, men også ift. mit arbejde med værkerne. Jeg følger værkerne 100 procent til dørs, så jeg kan jo virkelig godt lide at gå helt ned i de bittesmå detaljer. Det er jo hele oplevelsen, jeg har ansvar for at skabe.

CATHRINE RABEN DAVIDSEN

- Født i 1972
- Udannet ved Det Kongelige Danske Kunstakademi i 2003
- Repræsenteret på Statens Museum for Kunst, Trapholt, Kunsten mfl.

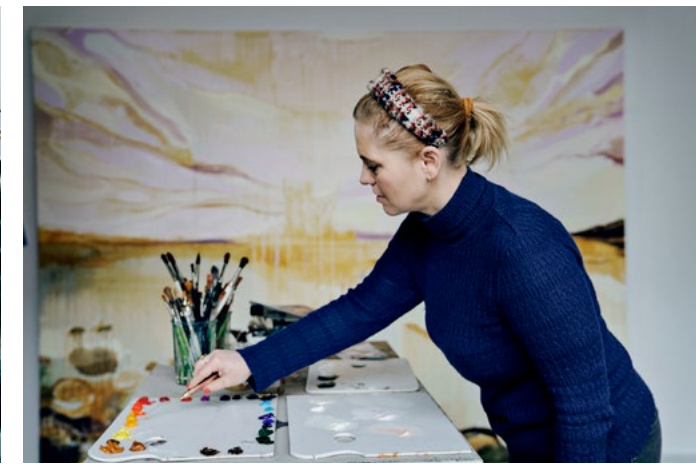

Foto: Simon Klein-Knudsen

DET KULTURELLE KREDSLØB

VISDA bestræber sig på at være den bedste bro mellem billedbrugere og billedskabere. VISDA sikrer således på den ene side brugerne let og enkel adgang til at bruge billeder. Og sikrer på den anden side billedskaberne en rimelig betaling for deres arbejde.

Gennem fuldmagter fra kunstnerne eller gennem lovgivningen – det vi kalder 'aftalelicensen' – bemyndiges VISDA til at indgå aftaler om brug af billeder med fx undervisningssektoren, tv-stationer, virksomheder, museer og forlag. Med andre ord overdrages det til VISDA

at forvalte billedskabernes ophavsret. Så kan VISDA herefter udstede tilladelser til brugerne om anvendelsen af billedskabernes værker fx i bøger, på plakater eller i undervisningsopgaver. Brugere betaler fx et årligt vederlag til VISDA, som VISDA herefter fordeler

og udbetaler til de rettighedshavere, hvis værker har været brugt eller formodes at have været brugt ud fra dels en masse data og statistisk materiale, dels ud fra rettighedshaveres egne indberetninger og registreringer.

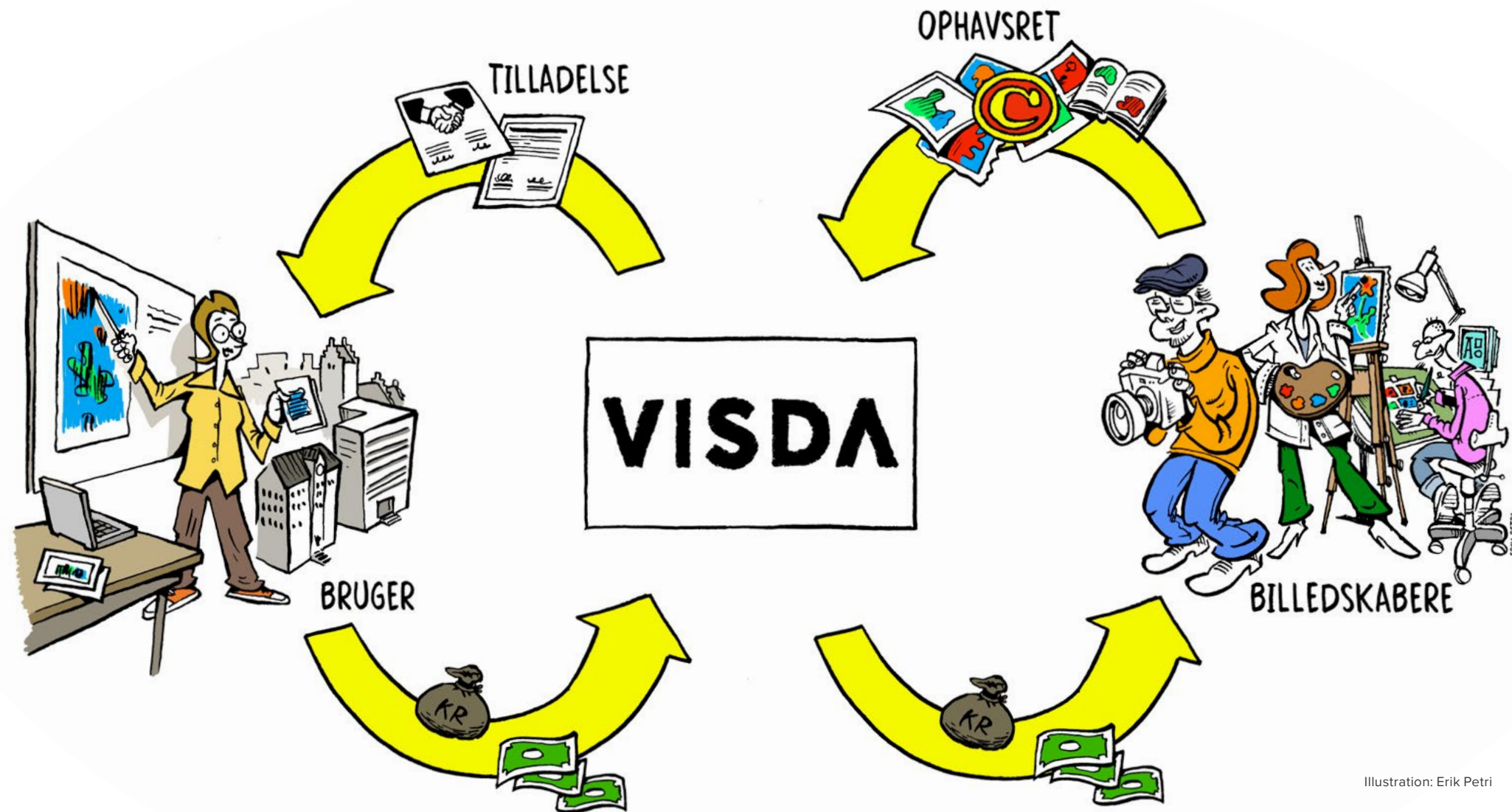

Illustration: Erik Petri

VISDA'S KUNDER SIGER...

GYLDENDAL VOR FRUE KIRKE
LINDHARDT OG RINGHOF ILLUM
DET KONGELIGE BIBLIOTEK
GREVE GYMNASIUM RIGSARKIVET
LOUISIANA GADS FORLAG
AALBORG KOMMUNE DANMARKS RADIO
DET DANSKE FILMINSTITUT
KOLDING STADSARKIV HUSUM SKOLE
SILKEBORG HØJSKOLE TV2 LORRY
POLITIKENS FORLAG SMK
VISITDANMARK HOTEL D'ANGLETERRE
FREDERICIA GYMNASIUM CEPOS
DANSK INDUSTRI GRIBSKOV KOMMUNE
AROS STATSMINISTERIET
NORDEA PERMILD & ROSENGREEN
AARHUS UNIVERSITET

“

Kunst og billeder spiller en central rolle i mange af de undervisningsbøger, vi udgiver på Gyldendal. Med VISDA er det nemt og enkelt at sikre de nødvendige ophavsrettigheder. Det er afgørende for os som forlag, at ophavsretten respekteres. Det er jo forudsætningen for, at ny kunst og kultur kan skabes.

HANNE SALOMONSEN

Direktør hos Gyldendal Uddannelse

“

Vi ønsker at inspirere danskerne til at engagere sig i kunst og kultur, og på den måde skabe en løbende og vedkommende dialog herom i samfundet. Derfor er vi også godt tilfredse med vores aftale med VISDA. Den sikrer, at vi let og enkelt kan vise billedkunsten i vores programmer til glæde for de danske tv-seere.

MARIA RØRBYE RØNN

Generaldirektør DR

“

Mødet med kunsten – og dermed også muligheden for at formidle den til en lang række målgrupper – er i sagens natur helt afgørende for et museum for moderne kunst. På Louisiana spænder behovet for at vise og bruge billeder af værker meget bredt – fra selve udstillingerne og kataloger over formidling til børn og unge og markedsføring samt kommerciel brug i forhold til tryk af plakater. Derfor er VISDA så vigtige for os, fordi vi her har ét samlet sted, som med sit netværk, kompetencer og hjælpsomhed er i stand til både at behandle og forstå spændvidden i disse mange, forskelligartede behov.

THOMAS BENDIX

Kommunikations- og marketingchef på Louisiana

I VISDA sørger vi for, at vores mange forskellige kunder lovligt kan bruge kunstværker og billeder.

Vi udsteder tilladelser for både danske og udenlandske billedskabere til brug i alle tænkelig sammenhænge. Fx i bøger og magasiner, på hjemmesider, i TV og film, på plakater og meget andet.

Vi sikrer dermed, at kunstværker og billeder kommer ud at leve, og at billedskaberne samtidig får en rimlig betaling for deres arbejde.

FØRSTE... ANDEN... TREDJE... SOLGT!

Følgeretten kom til verden for over 100 år siden og blev indført i Danmark for godt og vel 30 år siden. Siden da har vederlaget fra følgeretten været en vigtig indtægtskilde for mange kunstnere og dermed en væsentlig forudsætning for, at der stadig skabes ny kunst.

Hvordan følgeretsordningen fungerer

Følgeret er den ret til vederlag, kunstneren har, når et auktionshus eller en kunsthandler videresælger hans eller hendes værker. Vederlaget er for de fleste salg ca. 5% af hammerlaget. Salget af kunstværker skal indberettes til VISDA.

VISDA er godkendt af Kulturministeriet som den organisation i Danmark, der varetager følgeretsordningen. VISDA er en nonprofitorganisation ejet af billedskabere selv, herunder Billedkunstnernes Forbund (BKF), Danske Billedkunstneres Fagforening (DBF) og Danske Kunsthåndværkere & Designere, hvis værker ofte udløser følgeret.

Fordeling af pengene fra følgeret

I 2021 opkrævede VISDA 7 mio. kr. i følgeretsmidler. 85% af midlerne fordeles og udbetales til de kunstnere og arvinger, hvis værker er blevet videresolgt. Udbetalingen sker hvert år i slutningen af juni måned. De resterende 15% går til administrationen i VISDA. Midlerne bliver bl.a. brugt til beregning, opkrævning og udbetaling af følgeretsvederlaget og kontakt til kunstnere, arvinger og kunsthandlere.

VISDA lægger også et stort arbejde i at søge efter kunstnere, som har penge til gode. Langt de fleste kunstnere er dog allerede registreret hos VISDA, men der kommer løbende nye kunstnere til.

VISDA fremhævet som best practice

VISDA er blevet fremhævet som eksempel på best practice af EU-Kommissionen, da VISDA i samarbejde med Auktionslederforeningen fik lavet den praktiske inddeling af kunstværker med følgeret og et indberetningssystem, som gjorde det nemt for alle auktionshuse og kunsthandlere at håndtere og indberette videresalg.

Der er sket en stor udvikling med indberetningssystemet siden ordningens opstart i 1990. Oprindeligt indsendte kunsthandlere og auktionshuse salgslister med posten til VISDA, og alt blev gennemgået manuelt i auktionkataloger og indtastet i hånden. Det var i en tid før mail og internet var en del af arbejdsgangen. Søgningssarbejdet efter kunstnere foregik også på en helt anden måde. Der brugte man telefonbøger, fordi det ikke var muligt at google sig frem til personer dengang. I dag foregår det hele jo online, og indberetningssystemet bliver løbende forbedret og opdateret, så det er enkelt og brugervenligt.

Auktion hos Bruun Rasmussen. Foto: Lennart Søgård-Høyer

“

Det var på tide, dengang følgeretten kom. Det har været en stor opfindelse, at første-gangssalg ikke var det eneste pointgivende. Jeg synes, VISDA får mere og mere fat i nogle områder, hvor man normalt ikke selv har mulighed for at få godtgørelse. Det er en stor retfærdighed.

OLE AHLBERG
Billedkunstner

“

Ordningen med de 5 procent betyder, at man fra samfundets side anerkender arbejdet. Og det har en særlig værdi for mig som kunstner. Det kan være svært at forholde sig til at se ens kunst være en vare. Det er komplekst.

KATHRINE ÆRTEBJERG
Billedkunstner

5 ÅR MED VERDENS STØRSTE BILLEDAFTALE

Tilbage i 2017 indgik flere danske arkiver, biblioteker og museer en fælles aftale med VISDA. En aftale som gjorde skatkammeret med millioner af analoge fotografier tilgængeligt på internettet til gavn for os alle.

Aftalen blev til i samarbejde mellem på den ene side rettighedshavere og på den anden side rettighedsbrugere. Begge parter så det som en vigtig fælles opgave at stille denne betydelige del af den danske kulturarv til rådighed for befolkningen.

Tonny Skovgård Jensen, Vicedirektør og chef for Kulturarv på Det Kongelige Bibliotek, fortæller her, hvilken betydning aftalen har for dem: "Vi har en klar politik om, at vi respekterer ophavsretten i det arbejde, vi udfører. Vi har stor respekt for, at der som en del af det kulturelle kredsløb bliver afregnet for brug af indhold."

Det Kongelige Bibliotek er én institution blandt mange, der er med i aftalen. For dem har aftalen skabt store forandringer på flere niveauer.

"Aftalen med VISDA kommer både vores ansatte og bibliotekets brugere til gavn. Den giver fremragende muligheder for, at vi kan få ting til at lade sig gøre, som ellers ikke kunne lade sig gøre. Det er blevet meget nemmere for os at håndtere tilgængeliggørelsen af de mange fotos, vi har, og vi har derfor opprioriteret at få digitaliseret mange flere fotos de seneste år," forklarer Tonny Skovgård Jensen.

VISDA fokuserer på at fremhæve det visuelle værdi for billedskabere og billedbrugere. Og med denne aftale får et hav af gamle fotografier nyt liv.

De seneste år har vi derfor også fået flere henvendelser fra kunder, der søger om tilladelse til at bruge gamle fotografier til alt lige fra gengivelser i bøger, magasiner og på hjemmesider.

VISDA er godkendt af Kulturministeriet til at give billedbrugere tilladelse til at gengive offentliggjorte kunstværker og fotografier.

“

Vi har en klar politik om, at vi respekterer ophavsretten i det arbejde, vi udfører. Vi har stor respekt for, at der som en del af det kulturelle kredsløb bliver afregnet for brug af indhold.

TONNY SKOVGÅRD JENSEN

Vicedirektør og chef for Kulturarv på Det Kongelige Bibliotek

FAKTA

- Ca. 6 mio. fotografier er tilgængelige på nettet til gavn for danske borgere
- 566 biblioteker, museer og arkiver er med i aftalen

PRESSEFOTOGRAFIET SÆTTER NOGET PÅ SPIL

VISDA VISIT: Pressefotograf Asger Ladefoged har i en alder af kun 34 år allerede vundet Årets Pressefoto to gange samt en række andre prestigefyldte priser. Asger Ladefoged arbejder på Berlingske, hvor hans hverdag veksler mellem yderpoler som at dække dramatiske optøjer i udlandet og tage fredelige interviewportrætter i Danmark.

Hvordan er dit arbejdsliv som pressefotograf?

Det er kontrastfyldt med meget forskellige typer opgaver. Og jeg tror kontrasten mellem det hverdagsagtige og det ekstraordinære er med til at skabe et perspektiv på tingene. Når jeg ankommer til et land med krig og konflikt, mærker jeg det tydeligt de første dage og ser tydeligt det ekstraordinære i bevæbnede mennesker i gaderne. Men efter en uges tid har man ofte vænnet sig til det, og man mister måske lidt blikket for det specielle i situationen. Netop derfor er vekselvirkningen mellem opgaverne så vigtig. Et portræt herhjemme skal behandles lige så seriøst som en rapportage om krig, men på sin egen måde. Jeg sætter stor pris på begge typer opgaver. Jeg tror, det er usundt ikke at have begge ender af spekteret med. Man ville risikere at miste perspektivet.

Hvad skal et godt pressefotografi kunne?

Det skal oplyse og kunne dokumentere noget. Og så skal det kunne vise og skabe følelser hos folk. Men der hvor det virkelig lykkes er, når det får mennesker til at stoppe op. Når man mister tidsfornemmelsen og glemmer alt andet omkring sig og bare fordyber sig i det, man ser.

Derudover skal der være noget på spil for mig som fotograf. Jeg må give noget af mig selv i alle billeder, men det er ikke mit ønske, at man skal kunne se, at det er mig, der har taget billedet. Jeg er ikke vigtig. Min opgave er at skildre, hvad der er sket, så der også kommer noget på spil for læseren. Så læseren ser kontrasterne i den historie, som vi dækker.

Hvor bevæger pressefotografiet sig hen?

Tidligere skulle billeder jo redigeres til tryk. Nu skal de redigeres til skærm. Faktisk gør det billederne smukkere og blødere, fordi de ikke skal stå op imod avisens grå papir. Men derudover er der nok også en tendens til, at fotografierne bliver enklere og renere, fordi de ses på en lille skærm. I dag kan vi også hurtigt se, hvilket billede der skaber flest klik, men det er selvfølgelig en balance ikke kun at gå efter det, men altid at sørge for at bevare den høje faglige standard for, hvornår et billede er godt.

Jeg tror desuden, at pressefotografiet vil blive meget mere drevet af det personlige engagement end tidligere. Hvis jeg virkelig brænder for en historie, bliver den også meget bedre fortalt. De projekter jeg mærker, er der, hvor det bliver personligt, og hvor alle har noget på spil – fortælleren har noget på spil, historien har noget på spil og læseren får noget på spil.

ASGER LADEFOGED

- Født i 1987
- Udannet ved Danmarks Medie- og Journalisthøjskole i 2014
- Vundet Årets Pressefoto i 2016 og 2020 og Årets Pressefotograf i 2016 og 2019

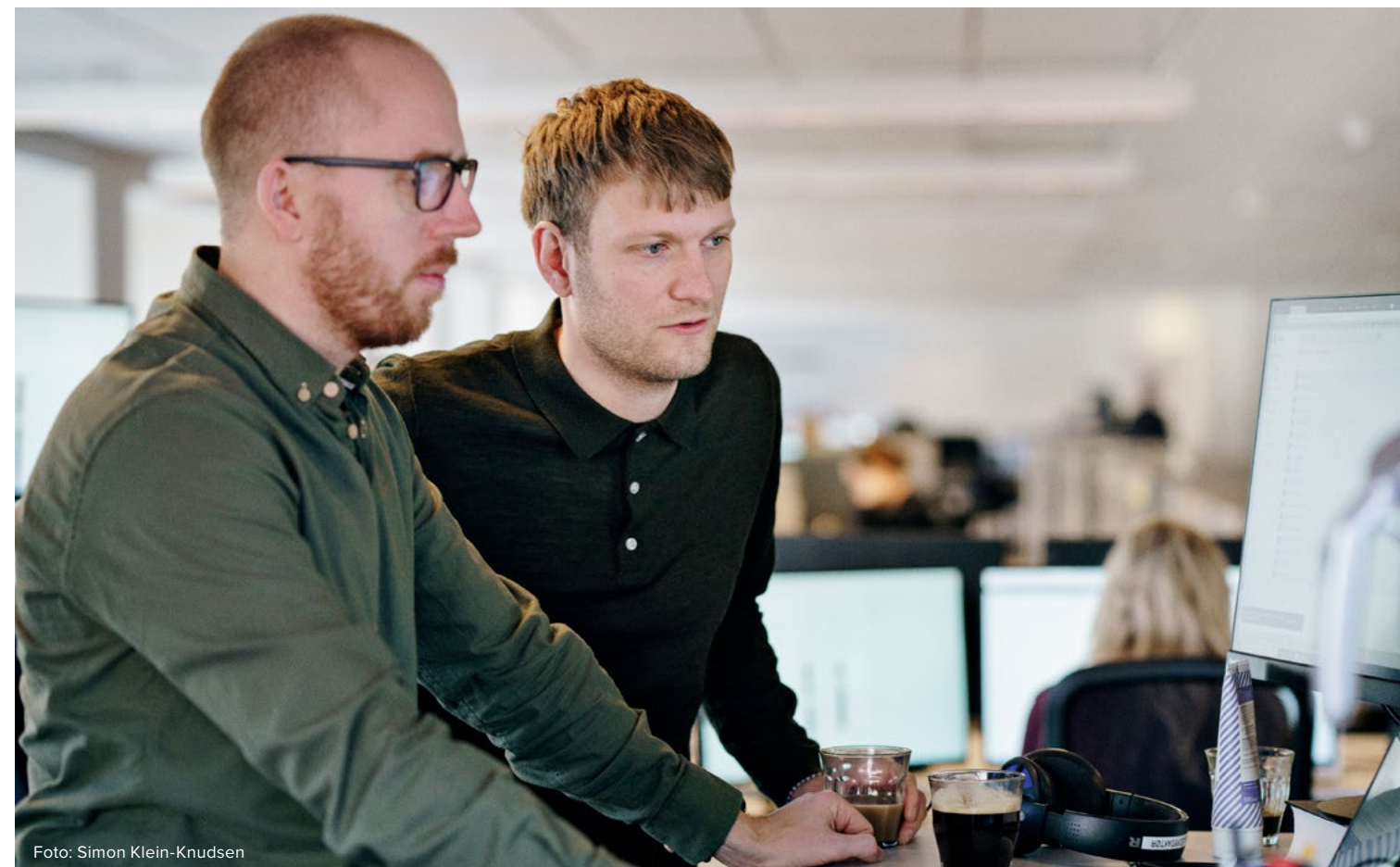

Foto: Simon Klein-Knudsen

VERDEN OMKRING OS

VISDA er aktiv i en række internationale samarbejder både nordisk, europæisk og globalt. Gennem de politiske platforme arbejder vi for ophavsretten i en international kontekst. Vi udvikler og styrker effektiv rettighedsforvaltning i fællesskab gennem administrativ og teknologisk erfaringsudveksling.

VISDA samarbejder desuden med billedforvaltningsorganisationer over hele verden for at sikre varetagelse af billedophavsret og betaling for brug af værker på tværs af landene. Vi har blandt andet gensidighedsaftaler om udveksling af vederlag med mere end 40 billedforvaltningsselskaber.

Internationale organisationer

EVA (European Visual Artists) er sammenslutningen af europæiske billedforvaltningsorganisationer. Organisationen har kontor i Bruxelles og arbejder for at sikre billedskabere rimelige vilkår og rettigheder i europæisk og international lovgivning.

OLA (OnLineArt) er en sammenslutning af billedforvaltningsorganisationer, hvorigennem globale rettigheder udveksles til online brug af billeder. OLA-samarbejdet består navnlig af forvaltningsorganisationer fra Europa, USA og Australien.

CISAC (la Confédération Internationale des Sociétés d'Auteurs et Compositeurs – på engelsk: the International Confederation of Societies of Authors and Composers) er en sammenslutning af alle forvaltningsorganisationer fra hele verden. VISDA deltager i CISAC samarbejdet gennem CIAGP, som er en særlig gruppe for billedforvaltningsorganisationer i CISAC.

CISAC/CIAGP opstiller rammerne for det internationale administrative samarbejde mellem forvaltningsorganisationerne. Det sker gennem standarder for god og transparent rettighedsforvaltning og administrative regler og procedurer for international rettighedsklaring og distribution af vederlag. CISAC har blandt andet indført det internationale IPI-databasesystem til identifikation af billedskabere. Identifikationssystemet gør det muligt at finde frem til de rette billedskabere og udbetale vederlag til dem.

EUROPÆISK SAMARBEJDE OM VISUELLE RETTIGHEDER

Vincent van den Eijnde er formand for EVA (European Visual Artists), som er en lobbyorganisation for billedforvaltningsorganisationer fra hele Europa, herunder VISDA. Fra hovedkontoret i Bruxelles samarbejdes der om billedskabernes ophavsrettigheder. Her giver EVA's formand et kort indblik i organisationens arbejde.

Hvad arbejder EVA for, og hvorfor er det vigtigt?

Vores arbejde går ud på at varetage billedskabernes interesser. Det gør vi bl.a. ved at påvirke politiske beslutninger, der kan komme billedskabere i hele Europa til gavn. Arbejdet i EVA er vigtigt, fordi det er et samlingspunkt for alle billedforvaltningsorganisationer i Europa. Vi lærer utroligt meget af hinanden ved at udveksle erfaringer og udfordringer, og det giver mulighed for, at billedskaberne på europæisk plan kan tale med en fælles stemme.

Hvad er de vigtigste resultater EVA har opnået?

Først og fremmest vil jeg fremhæve vores lobbyarbejde omkring den nye lovgivning om ophavsret i forhold til deling og visning af indhold på digitale medier, såsom Facebook og Google. Her blev det vedtaget, at billedskaberne skal give tilladelse før deres billeder må vises og deles på de forskellige platforme. Og det betyder selvfølgelig, at tech-giganter som Facebook skal betale billedskaberne. Vi har haft en væsentlig indflydelse på den lovgivning, der blev vedtaget, og vi er meget tilfredse med udfaldet.

Et andet godt eksempel er aftalelicensen. De nordiske billedforvaltningsorganisationer, herunder VISDA, var de første til at få aftalelicens indført ved lov i deres lande. Med inspiration fra dem lærte vi andre, at dette nordiske system var meget velfungerende.

Og senere blev aftalelicens så indført i flere andre EU-lande. Det er et rigtig godt eksempel på, hvordan samarbejdet og vidensdelingen mellem de forskellige forvaltningsorganisationer har en enorm betydning for billedskaberne. Alene er vi meget små. Så det, at vi står sammen, giver os styrke. At vi er en del af noget større.

Hvilke udfordringer og muligheder står billedskaberne overfor i dag?

Den digitale udvikling sker i en rasende fart. Og det kan være svært helt at følge med i alt, hvad der sker. Noget af det vi har fokus på i dag, er bl.a. Blockchain-teknologien og NFT-kunst. Og selv om det på nogle punkter kan virke udfordrende for os som forvaltningsorganisationer, kan der være visse fordele forbundet med det for billedskaberne. Og der er det selvfølgelig billedskabernes interesser, vi værner om. Så her er det igen en stor hjælp, at vi kan samarbejde og dele de erfaringer, vi hver især tilegner os.

EVA (European Visual Artists)

- Etableret i 1997
- Hovedkontor i Bruxelles

VINCENT VAN DEN EIJNDE

- Direktør for billedforvaltningsorganisationen Pictoright i Holland siden 2008
- Formand for organisationen EVA siden 2018
- Uddannet jurist

Foto: Laila Schoots

VISDA KULTUR støtter fællesskabet

Langt de fleste penge, som VISDA udbetaler hvert år, tilfalder individuelle rettighedshavere. Men en mindre andel – knap 10% – udbetales til kulturelle formål for billedskaberne. Det kalder vi VISDA Kultur. Pengene går til forskellige kulturelle og uddannelsesmæssige formål, som fx projektstøtte, studieture, efteruddannelse og arbejdslegater. VISDA Kultur er således med til at sikre, at der investeres i fællesskabet og i fremtiden omkring det at skabe kunst og billeder. Selve fordelingen af midlerne sker via VISDA's medlemsorganisationer.

Du kan læse mere om VISDA Kultur på kultur.visda.dk – og her nedenfor.

Tal til øjet – konference for visuelt tænkende

Grafiske mønstre inspireret af Københavns bydele

Alkofanten i rummet

Arbejdslegat: Typografi-animation

Billedkunstnere på workshop

Legat kickstarter drøm

Claus Deleuran Prisen

Når humor bliver et våben

Investering i fremtiden

VISDA Kultur planter et frø for fremtiden. Ikke alt kan stå selv fra begyndelsen. Men med støtte fra VISDA Kultur får vi noget til at gro sig stærkt og selvstændigt med tiden. Det gælder både unge talenter, eksperimenterende billedskabere og nyskabende projekter. Det er en investering i fremtiden at udforske og støtte de nye og det nytænkende. På den måde sørger vi for, at den visuelle kultur udfordres og derved styrkes, så den kan gro og leve videre – endnu stærkere.

Midlerne fra VISDA Kultur går blandt andet til uddeling af legater, stipendier og priser samt til kurser, efteruddannelse og en masse forskellige kulturelle projekter.

Fem killinger er født

Priser til kunstneres egne udstillingssteder

Danske tegneserier indtager Tyskland

Hjælp til eksport af danske tegneserier

Visuel studietur

Aktive bladtegnere på Mors

Tegnerne netværkede i Wien

Grafikere hentede inspiration i Berlin

Legender besøgte Fotografisk Salon

Danske Tegneserieskabere på Copenhagen Comics

Poetiske billeder i Salonen

Dansk kultur i en global tid

Med VISDA Kultur støtter vi også projekter, der fokuserer på udveksling og eksport af rettighedshavernes arbejde. Samtidig giver vi danske billedskabere mulighed for at blive inspireret og selv inspirere andre rundt omkring i verden. I en mere og mere global tid er det vigtigt, at vi værner om og understøtter danskproduceret visuel kunst og kultur. Det sikrer, at vi fortsat kan have et dansk blik på verden. Og at verden fortsat kan få blik for det danske.

Midlerne fra VISDA Kultur giver blandt andet billedskaberne mulighed for at komme på studieture til udlandet samt deltage i internationale salgsmesser, konferencer, kurser og meget andet.

Fællesskab

VISDA Kultur støtter op om fællesskabet. Fagligt fællesskab og relationer er afgørende for, at den enkelte kan udvikle sine kompetencer, finde ny inspiration og udvikle sit visuelle udtryk.

Midlerne fra VISDA Kultur åbner op for et hav af kurser, konferencer og events, hvor billedskabere kan gå på opdagelse og opnå nye færdigheder i fællesskab med andre.

Ligestilling og mangfoldighed

Midlerne fra VISDA Kultur skal være til for alle billedskabere. Uanset køn, etnicitet og religion. Vi skal både i indhold og tildeling afspejle og understøtte den diversitet, der er i samfundet samt på tværs af og i faggrupperne.

Tegnerne på tur

Bladtegnere på Folkemødet

Event for professionelle fotografer

Tegnerne på skolefestivaler

Fotografer stillede skarpt på fremtiden

TEGNING OG ILLUSTRATION SOM ERHVERV

VISDA VISIT: På besøg hos den unge illustrator og tegneserieskaber Angelica Inigo, der forklarer om vigtigheden af, at de kreative erhverv bliver opfattet på lige fod som alle andre erhverv.

Hvordan ser en arbejdsdag ud for dig?

Jeg holder til på Tegnestuen Gimle på Nørrebro, hvor jeg typisk arbejder hver dag fra kl. 8-16. Det er vigtigt for mig at skabe struktur omkring mit arbejde. Jeg deler også min uge op i blokke, hvor jeg arbejder på forskellige opgaver og projekter. Det er helt afgørende for, at jeg når i mål med det hele.

Du er både børnebogsillustrator og tegneserieskaber – hvad foretrækker du egentlig mest?

Det er to meget forskellige måder at arbejde på. I tegneserierne finder jeg selv på historien og tegner selv billederne, hvorimod jeg som børnebogsillustrator tegner til andres historier. Ved sidstnævnte er man selvfølgelig mere låst, da man jo skal illustrere noget, der passer til teksten på udvalgte steder, men det er faktisk ofte her ens kreativitet for alvor udfordres, da det så bliver i detaljerne, at man kan skabe et ekstra lag til fortællingen. Det er her, vi som illustratører kan forstærke og tilføje noget ekstra til historien.

Jeg giver mig 100% hen til begge opgaver. Og jeg sørger altid for at have mig selv med i alt, hvad jeg laver. Lige nu er fordelingen nok omkring 80% børnebogsillustrationer og 20% tegneserier, og det fungerer rigtig godt for mig. På lang sigt kunne jeg måske godt tænke mig, at det var fifty-fifty, så det at arbejde med mine egne historier ville fylde lidt mere end i dag. Men igen, jeg ville aldrig undvære at være illustrator på andres projekter. Det lærer jeg enormt meget af, og det er en helt særlig kreativ udfordring.

Hvilken udvikling er der sket ift. fortællingerne i tegneserier og børnebøger?

I dag laver vi i højere grad tegneserier og børnebøger om svære emner, som det at miste en forælder, eller det at blive mobbet i skolen. Hvor den tegnede fortælling måske tidligere gav os et frirum gennem underholdning, så hjælper den os i dag også til, at vi føler os set. At vi kan spejle os selv i det, der sker.

Den tegnede fortælling kan stadig det samme, som den hele tiden har kunnet. Den udfordrer os, fordi den aktiverer hjernen, da vi selv skal afkode tegningen og udfylde handlingen mellem billederne. Men vigtigst af alt giver den læseren mulighed for selv at sætte tempoet og dvæle ved den enkelte tegning.

Hvilke udfordringer er der som selvstændig i en kreativ branche?

Det er stadig en udfordring for mange at se de kreative erhverv som et arbejde og ikke bare en hobby. For mig har det derfor altid været vigtigt at se mit arbejde som tegner, som netop, ja, et arbejde. Så selvom jeg er så heldig, at jeg arbejder med min passion, så arbejder jeg selvfølgelig ikke gratis. Opgaverne skal hænge sammen økonomisk, og indimellem er det også nødvendigt at forklare kunderne det. Det er vigtigt for mig, at der er respekt omkring vores arbejde, og at vi tager os selv seriøst som en profession – lige som alle andre professioner.

ANGELICA INIGO

- Født i 1993
- Uddannet ved The Animation Workshop i 2019
- Debuterede som børnebogsillustrator med 'TIMO-bøgerne' i 2017

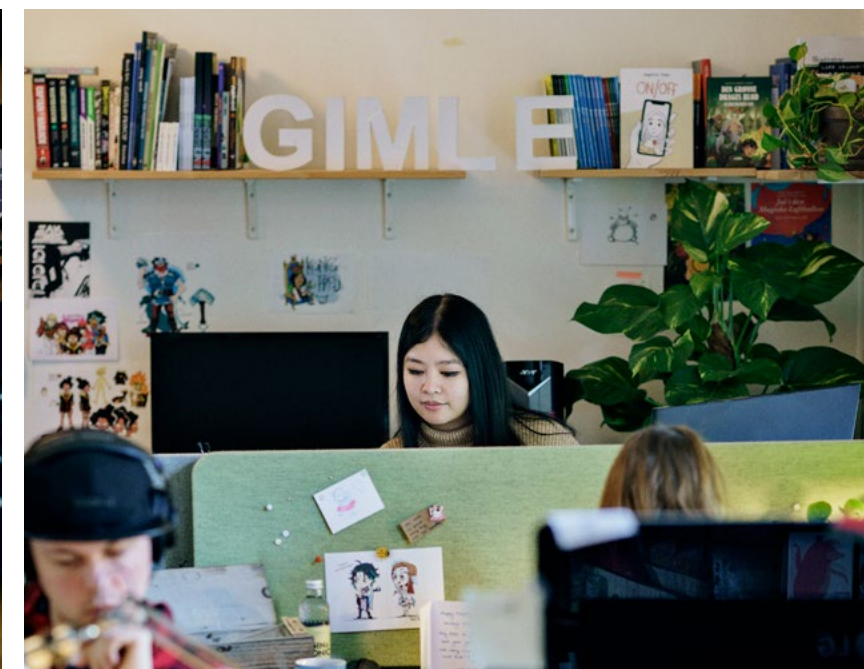
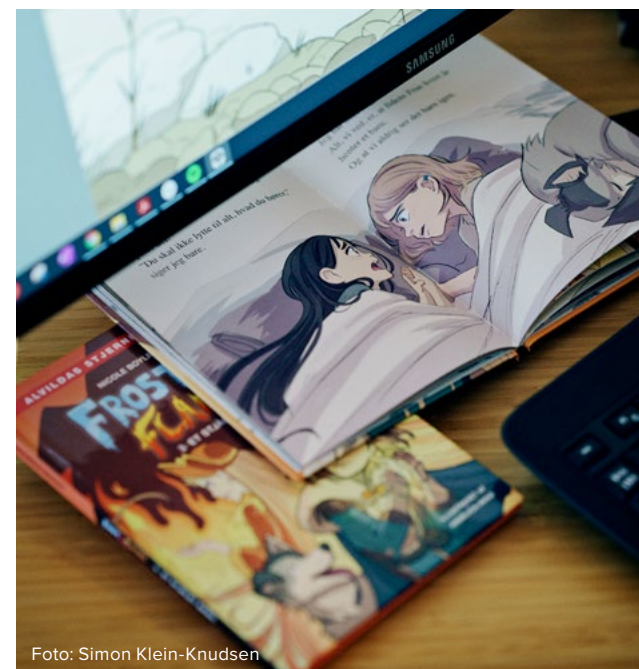

Foto: Simon Klein-Knudsen

VISDA'S BESTYRELSE

Foto: Hannah Paludan Kristensen

Bagerste række fra venstre:

- LARS HØGSTED** Film- og tv-arbejderforeningen
- KLAUS PEDERSEN** Billedkunstneres Forbund
- TINA HOLM MØLLER** HK Privat
- LARS LINDSKOV** Pressefotografforbundet
- KARINA BJERREGAARD** Visuelt Forum
- MARK LAUBERG** Danske Kunsthåndværkere & Designere
- MORTEN ROSENMEIER** Akademikerne, UBVA
- ERIK PETRI** Danske Bladtegnere
- BENT NYGAARD LARSEN** Dansk Fotografisk Forening
- FREDDY MILTON** Danske Tegneserieskabere
- PIA FUNDER** DJ:Fotograferne
- CLAUS RIIS** Tegnerforbundet af 1919

Forreste række fra venstre:

- KARIN MEISL** Danske Billedkunstneres Fagforening
- INGO MILTON** Danske Tegneserieskabere
- BENTE BECH** Illustratorerne i Dansk Forfatterforening
- JENS LOUIS VALEUR-JAQUES** Danske Billedkunstneres Fagforening

VISDA blev stiftet i 1986 og har siden dengang arbejdet på at skabe bedre vilkår for billedskabere. VISDA er ejet af billedskabernes egne organisationer, som hver har en repræsentant i VISDA's bestyrelse.

VISDA

VISDA – Visuelle Rettigheder Danmark

Bryggervangen 8 st.

2100 København Ø

Tlf.: 31 40 60 00

mail@visda.dk

www.visda.dk

FØLG OS PÅ

VISDA er godkendt af Kulturministeriet
som forvaltningsorganisation til at
administrere aftalelicens og følgeret.